

HD 4/ep-95

19

Se og hør krigens helter og skurker

Norgeshistoriens første og hittil eneste CD-ROM-
verUniversitetsforlagets prisbelønte CD-ROM
«Okkupasjonen» om Norge og den annen
verdenskrig. Det gir en egen opplevelse å høre kong
Haakon VII tale, ikke bare å lese ordene i en bok.

SKURK: En
av krigens
skurker -
Sverre
Riisnæs.

d

AV
ARNE SOLLI, NTB

Universitetsforlagets CD-ROM «Okkupasjonen» foreligger i en skole- og bibliotekutgave og en noe billigere «folkeutgave» — sistnevnte er dessverre bare avspillbar på Macintosh-utstyr. CD-ROMen, som ser ut som en vanlig CD-plate, inneholder 7.000 tekstsider pluss stillbilder, levende bilder og lyd. Hadde det vært tale om kun tekst, hadde CD-ROMen kunnet romme ca. 500.000 tekstsider.

Redaktør for «Okkupasjonen» er førsteamanuensis Jostein Saakvitne ved Høgskolen i Bergen. Det historisk-faglige innholdet står historikerne Hans Fredrik Dahl, Øystein Sørensen og Ivar Kraglund som garantister for. Kraglund er museumslektor ved Norges Hjemmefrontmuseum, som har lånt ut det bildematerialet som er gjengitt på CD-ROMen, mye av det tidligere upublisert. Universitetsforlagets prosjektleder er Clemens Saers.

Seks hovedtemaer

«Okkupasjonen» er bygd opp over seks hovedtemaer: «Angrepet på Norge», «NS og nyordningen», «Motstanden», «Hverdagen», «Direkte til kildene», og «Det 3. riket». Hovedkapitlene følges av tilleggsteamaene «Det sto i avisen», «Filmrevyen» og «Utgangspunkt 1994».

Spennvidden er stor, fra det tradisjonelle temaet invasjonen 9. april til mer ukjent stoff som dreier seg om fritid og kulturliv.

Bladet SkoleMagasinet skriver at framstillingens største styrke er de varierte innfallsvinklene. Frontkjempernes rolle, for eksempel, blir belyst med faktastoff, med intervjuer med frontkjempere og motstandsfolk, med propagandatekster, med utdrag av rettsbehandling etter krigen, og med dagens faghistorikerers vurderinger.

— Okkupasjonen i skole- og bibliotekutgave er noe mer forseggjort enn «folkeutgaven» — ikke

minst er det lagt mye arbeid i å skape en pedagogisk god framstilling av okkupasjonstiden.

Forlagsredaktør Pål Riis sier til NTB at Universitetsforlaget markedsfører CD-ROMen overfor videregående skole ved å tilby den gratis til skolen dersom minst en klasse velger å satse på forlagets historieverk «Veier til vår tid», foreløpig i to bind. Verket består av Finn Olstads «Norgeshistorie etter 1850» og Egil Ertesvaags «Verdenshistorie etter 1850». Et tredje bind, Ole Jørgen Benedictows «Verden og Norge før 1850», foreligger ikke ennå. Hittil har ca. 50 skoler rundt om i landet mottatt CD-ROMen.

— Bøkene skal sikre den forsvarede faglige basisen for historieundervisningen, noe en framstilling på CD-ROM foreløpig ikke klarer. Formålet med CD-ROMen er så langt først og fremst å levedegjøre undervisningen for elevene, sier Riis.

Tilgjengelig for alle

CD-ROM står for Compact Disc-Read Only Memory («Bare lesminne»). Platen er avlesbar, men brukeren kan ikke skrive inn på den som på en vanlig diskett — skjønt det er antakelig bare et tidsspørsmål før det blir mulig. CD-ROMen som kan avspille en film like godt som en videospiller kan avspille en videofilm, er like rundt hjørnet.

CD-ROMen er teknologi tilgjengelig for alle; tilgjengeligheten begrenses mer av din eventuelle mangel på interesse enn av størrelsen på lommeboken din. CD-ROM-spillere fås til samme pris som en rimelig CD-spiller, og de vanlige CD-platene kan spilles på en CD-ROM-spiller like godt som på en CD-spiller. Og CD-ROM-platen ser ut som en CD-plate, i emballasje av samme utseende. Men CD-ROM-platen er foreløpig betraktelig dyrere enn CD-platen.